

ning.
de iing
elbo
l. a.terna
sser?

ffror,

nder-

lassig

elnin-

nder-

slog,

kolor

r åt-

hvar-

kulle

eljes

ssätt

n in-

rum,

ende

för-

qvar-

dag-

svec-

sorter

Mötet

terna

m är

prak-

vän-

rades

tbyta

ljes i

man

k för

tages.

I, att

mätte

as ut-

yrko-

nde),

samt

ekre-

an i

ström

mma

kost-

lötes-

stred

nsam

ord-

supé.

rånge

lötes-

ården

are-

den

raren

nder-

irare-

mög-

ktisk

l.

Efter diskussionen öfver frågan: »Huru skall *katekesundervisningen* i folkskolan bedrivas för att blifva fruktbringande för lifvet?» gjordes följande uttalande:

Katekesundervisningen i folkskolan skall bedrivas på sådant sätt, att barnens håg och lust väckas för läsningen, hvilken bör åskådligt lefvandegöra lärobokens sanningar, hvarföre och all tanklös utanläsning är förkastlig.

En komité utsågs att till vederbörande presterskap och skolrådsordförande ingå med hemställan, huruvida det ej vore möjligt erhålla någon inskränkning i katekesutanläsningen.

Af den förda diskussionen öfver frågan: »Hvad är ändamålet med *söndagsskolor* och huru böra de anordnas?» framgick, att söndagsskolan vore en hemmets tjänarinna, hvilken skulle ingifva barnen kärlek till Guds ord och den allmänna gudstjensten. Derför borde och söndagsskolan anordnas på lämpliga tider söndagseftermiddagarna samt ledas af dertill kompetenta personer, helst i hemmen.

Sekreteraren.

Literatur.

Folkskolans räknelära af *Alfr. Berg*, fil. d.r., öfverlärare vid Tekniska skolan i Stockholm. I tre häften i huvudsaklig öfverensstämmelse med normalplanen 1889 och komiterades utlåtande 1887. Stockholm 1889, C. E. Fritzes k. hofbokhandel. Pris för hvardera häftet inbundet med skinnrygg 35 öre (alla tre kurserna tills. inb. i ett band 1 krona).

Förestående räknelära är en omarbetning af en af förf. förut utgifven och väl känd sådan. Första häftet innehåller läran om hela tal, motsvarande de båda första årskurserna. Andra häftet innehåller läran om bråk och tredje häftet tillämpning af de fyra räknesätten med hela tal och bråk, upptagande allmänna uppgifter, regula de tri, procent-, bolags-, alligations- och kedjeräkning samt blandade öfningar. Exempelen i detta häfte äro till största delen hemtade från affärlifvets olika områden.

Genom sin rediga uppställning, sin strängt progressiva framskridning icke blott afseende på exemplens innehåll utan äfven med afseende på talens storlek samt sin på det hela taget metodiskt naturenliga framställning, utmärker sig denna, liksom förf:s föregående räknelära för folkskolan, på ett förtjenstfullt sätt. De anmärkningar, lärobokskomitén gjort mot den föregående, tyckes förf. till största delen hafva tagit ad notam.

Något som vid första påseendet faller i ögonen och som måste räknas som en stor förtjenst, är att förf. vid inlärandet af något nytt städse velat bana väg för en *grundlig uppfattning* af detta nya. I spetsen för hvarje räknesätt kommer derföre på de lägre stadierna en hel mängd konkreta sakexempel, tagna ur lefvande lifvet och från barnens föreställningskrets; på de högre stadierna användas både konkreta och abstrakta sakexempel såsom inledning. Derefter följa behöfliga definitioner och tecken, anvisningar till uppställning och uträkning der så erfordras samt

slutligen för inöfningen både sak- och sifferexempel.

Decimalbråk föregås af en inledning till bråk i allmänhet, upptagande bråkbegreppets uppfattning, bråks beteckning, förvandling af hela och blandade tal till oegentligt bråk och tvärtom, förlängning och förkortning samt några särskilda exempel för att ytterligare fixera bråkets begrepp. Derefter kommer en särskild inledning till decimalbråk, i hvilken det, som blifvit inlärdt om bråk i allmänhet, kommer till användning. Sedan decimalbråkens beteckning blifvit klargjordt, följa reduktioner inom de olika metermåten, något som på detta stadium kommer att gå af sig sjelft endast med användning af de olika talsorterna. Efter en så grundlig inledning blir de fyra räknesätten inom decimalbråk jemförelsevis lätt. Allmänna bråk föregås af en särskild inledning, der hufvudvigten är lagd på att göra bråk liknämninga.

Exemplen äro i allmänhet väl valda. I multiplikation och division förekommer beräkning af parallelogrammer. När exemplen äro ordnade på ett med ämnets natur öfverensstämmande sätt, behöfver exempelserien icke så ofta afbrytas genom ledningar och anvisningar. Dessa senare förekomma endast sparsamt. I slutet af hvarje årskurs finnes en del blandade exempel. Regula de tri- och procentfrågor finnas redan i andra årskursen.

Efter behandlingen af hela tal finnes ett tillägg, som i största korthet redogör för sambandet mellan räknesätten samt lennar anvisningar till pröfning af uträkningen. Dessa senare borde väl snarare haft sin plats inom de särskilda räknesätten, så vida de nämligen skola få någon användning. Multiplikation och division pröfvas genom det af komiterade med rätta förkastade s. k. nioprofvet, hvilket icke alltid är tillförlitligt.

Trots bokens förut nämnda stora förtjenster, kan det dock icke nekas, att hon i åtskilliga delar kunde varit mera konsekvent utarbetad. Talsorterna åskådliggöras medels mynt- och metersorter. Egendomligt nog göres *början* med det, som af åskådliggörandet skulle framgå såsom *resultat*. Ex. 1 lyder så: »Huru många tiotal finnas i 30 enheter, 70 enheter o. s. v.?» Vid framställningen af division med rest utgår förf. tvärt emot sin vana från ett sifferexempel och får på den grund fram en ganska mekanisk ledning. Utgår man deremot från ett konkret sakexempel, kunna barnen mycket väl förstå restens betydelse, och den nämnda ledningen blir öfverflödig. Division med tvåsiffrig divisor är för litet åskådliggjord genom ex. 78 sid. 22. Konkreta inledningsexempel saknas för lån af tiotal, ehuru sådana finnas för lån af hundratal.

Icke alltid fixeras begreppen tillbörligt. Ordet »enheter» användes dels i sin egentliga betydelse, dels i betydelsen *ental*. I inledningen till division komma delning och innehållsdivision om hvarandra. Dessa båda äro dock så skilda saker, att de, trots allt hvad de hafva gemensamt, böra

till en början hållas i sär. Genom ex. 11 sid. 32 få barnen lära att mångdubbla tal, som sluta på nollor. De närmast följande exemplen afse dock icke användning af det i ex. 11 inlärd. Exemplen för skriftlig räkning äro allt för få inom första årskursen.

Inom multiplikation och division i decimalbråk och allmänna bråk är fortskridningen allt för hastig. Sjelfva läroängsen är visserligen förträfflig, och den föregående räkneläran kan sägas hafva i detta hänseende varit banbrytande, men ännu bättre skulle denna nya fyllt sin plats, om de särskilda momenten inom de nämnda räknesätten haft flera åskådliggörande sakexempel samt varit något utförligare behandlade. Ett och annat exempel i tredje häftet är kanske väl svårt. Se ex. 6!

Papper, tryck och band äro goda.

Oaktadt de här anmärkta bristerna intager denna räknelära en framstående plats inom vår läroboksliteratur och torde blifva till stort gagn för folkskolan. *Fr.*

Lärobok i naturkunnighet af *Hjalmar Berg* och *And. Lindén*, lärare vid Stockholms folkskolor. Förkortad upplaga. Stockholm 1889, P. A. Norstedt & söners förlag. Pris inb. 55 öre.

I den anmälan af ofvannämnda författares större lärobok i naturkunnighet, hvilken stod att läsa i denna tidning strax efter det boken utkommit, antyddes, att författarne, efter hvad som försports, voro betänkta på att utgifva en förkortad upplaga af sitt arbete. Denna föreligger nu.

Då boken är utarbetad efter samma plan och — så långt kunnat ske — efter samma grundsatser som den större läroboken, så gäller öfver hufvud taget allt hvad som i nämnda anmälan anfördes om denna äfven om den förkortade upplagan. Denna, som är afsedd för mindre lyckligt lottade skolor, har nämligen åstadkommit genom uteslutningar och sammandragningar eller omarbetningar af vissa delar af den större lärobokens innehåll.

Emellertid äro inga sådana vidtagna i beskrifningarna, på valda djur- och växttyper. Endast en enda af dithörande bilder — den af kräftan — har utelemnats. I framställningen af de »valda företeelserna» hafva åter några uteslutningar egt rum. Den egentliga förkortningen har dock företrädesvis företagits inom de systematiskt ordnade delarne af boken: »Öfversigterna» af djur- och växtriket; »Fysiska» och »Kemiska företeelser»; vid framställningen af »Jordytan och hennes förändringar» samt af »Himlakropparne». Sålunda äro de båda afdelningarna: »Öfversigt af organens byggnad och förrättning hos djuren» och »Öfversigt af växternas inre byggnad och lifsförrättningar» helt och hållet utelemnade. I framställningen om de lägre djuren och växterna hafva vidtagits icke obetydliga förkortningar. Större eller mindre sådana hafva egt rum inom andra delar af den systematiska framställningen. Så särskildt i läran om himlakropparne. I afdelningen om »Menniskan» har deremot inga uteslutningar eller förkortningar skett